

Uygulama Derslerini Uzaktan Eğitim Olarak Alan ile Yüz Yüze Olarak Alan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sporda Sosyal Bütünleşme Düzeylerinin

Karşılaştırılması

Cüneyt SEYDİOĞLU¹, İhsan YAĞCI², Kubilay ÇİMEN³

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1343831>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹İstanbul Topkapı Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
İstanbul/Türkiye

²Afton Lisesi,
Afyonkarahisar/Türkiye

³İstanbul Gelişim Üniversitesi,
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
İstanbul/Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı; İstanbul ili içerisinde eğitim veren Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında uzaktan eğitim ve yüz yüze verilen seçmeli veya uzmanlık branş derslerinin işleniş şekillerinin, Sosyal Bütünleşme düzeylerine etkisinin tespit edilmesidir. Bu amaçla çalışmaya İstanbul Topkapı Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Rumeli Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesinde yer alan Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği, Rekreasyon ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümlerinde eğitim gören 870 Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veriler “kişisel bilgi formu” ve Yılmaz, Karlı ve Yetim tarafından geliştirilen “Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SSBÖ)” ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 25 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise T-testi ve Anova analizleri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kadın öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin sporda sosyal bütünleşme düzeyleri yüksek bulunmuştur. Bir diğer sonuç olarak uygulama derslerini yüz yüze işleyen öğrencilerin sosyal bütünleşme puan ortalamalarının online olarak işleyen öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir. Uygulama derslerini yüz yüze işleyen öğrencilerin sporda sosyal bütünleşme düzeyleri yüksek bulunmuştur. Günümüzde teknolojinin çok hızlı bir gelişime göstererek hayatımızın her alanında yer aldığı bir dönemde olmamıza rağmen, uygulama derslerimizin sosyal bütünleşme için büyük önem taşımaya devam ettiğini söyleyebiliriz.

Anahtar kelimeler: Uzaktan Eğitim, Spor, Sporda Sosyal Bütünleşme

Sorumlu Yazar:

Cüneyt SEYDİOĞLU
cuneytseydioglu@topkapi.edu.tr

Comparison of the Levels of Social Integration in Sports of the Students of the Faculty of Sport Sciences Who Take the Practice Courses as Distance Education and Face-to-Face

Abstract

The aim of this research is to determine the effect of the processing methods of elective or speciality branch courses given face-to-face and distance education in the Faculties of Sports Sciences and Physical Education and Sports Schools in Istanbul province on the levels of Social Integration. For this purpose, 870 students of Faculty of Sport Sciences and School of Physical Education and Sports studying in the departments of Coaching Education, Sports Management, Recreation and Physical Education and Sports Teaching at Istanbul Topkapı University, Istanbul Gelişim University, Marmara University, Istanbul Rumeli University and Istanbul Aydın University voluntarily participated in the study. The data were obtained through "personal information form" and "Social Integration Scale in Sport (SSIS)" developed by Yılmaz, Karlı and Yetim. SPSS 25 package programme was used to analyse the data obtained. T-test and Anova analyses were used to analyse the data. According to the findings obtained as a result of the study, it was determined that the mean scores of male students were higher than female students. Male students were found to have higher levels of social integration in sports. As another result, it was determined that the mean social integration scores of the students who taught the application courses face-to-face were higher than the students who taught online. The social integration levels of the students who taught the application courses face-to-face were found to be high in sports. Today, although we are in a period when technology shows a very rapid development and takes place in every aspect of our lives, we can say that our practice courses continue to be of great importance for social integration.

Keywords: Distance Education, Sport, Social Integration in Sport.

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
15.08.2023

Kabul Tarihi:
12.10.2023

Online Yayın Tarihi:
29.10.2023

Giriş

İnsanoğlu için bulunduğu toplum içerisinde kendi yerini belirlemek ve saygınlık elde etmesi önemlidir. Bireylerin sosyalleşmesi de bu ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgilidir (Gündoğdu, 2013). İnsanın toplumsal hayatı, aklının ve düşüncelerinin eseri olup sürekli bir değişim geçirmektedir. Bu değişim sosyalleşme sürecinde gerçekleşmektedir (Aslantürk ve Amman, 2020). Sosyalleşme, birçok bilim dalını ilgilendiren, belli bir kültürel ve toplumsal yapı içerisinde insanı sosyal sistemin üyesi haline getiren genel bir süreçtir. Birçok bilim dalına konu olması sebebi ile farklı şekillerde tanımlanan sosyalleşme, konu edildiği bilim dalına ve bağlamına göre de farklı şekillerde ele alınmaktadır (Balcı, 2000). Özünde sosyal bir karaktere sahip olan spor, bireysel veya takım halinde ayrıca rekabete dayalı müsabaka veya rekreasyonel bir hobi olarak uygulanır. Bu yapısı genel bakış açısı ile evrensel bir kimlik, özelde her birey için sosyal bütünleşme aracıdır. Bu özellik isteğe bağlı kalmaksızın sosyal bütünleşmeyi her birey için farklı seviyelerde zorunlu kılar. Yapılan araştırmalar her coğrafyada toplumsal yapıyı yorumlar niteliğinde olsa da spor özelinde bireylerin sosyal karakterleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Sosyal bütünleşme kavramı, Durkheim'in (1951) sosyal koşullar ve intihar konusundaki çığır açan çalışması ile ortaya çıkmıştır. Durkheim, bireyin istikrarlı bir sosyal yapıya ve düzenli sosyal normlara sahip olmasının birey için koruyucu olduğu ve davranışlarının düzelmesini sağladığını belirtmiştir (Brisette vd., 2000). Sosyal bütünleşme hem toplumsal düzen ve yapının hem de eylem ve işlevin bütünleşmesine işaret etmektedir. Diğer bir ifadeyle toplumu meydana getiren farklı grupların karşılıklı ilişkilerindeki bağımlılık ve ahengi belirli bir düzen içerisinde sürdürmeleri sürecidir (Özdil, 2017). Sosyal bütünleşme; "herhangi bir toplum ve sosyal grup içinde hâkim olan dini ve sosyo-kültürel değerlerin toplumu meydana getiren bireyler tarafından alınarak kendilerine mal edilmesi ve böylece bireylerin toplumun sosyokültürel değerlerini kazanarak onunla uyumlu bir halde yaşama durumuna gelmeleri" sürecini ifade etmektedir (Akarsu, 2015).

Araştırmaların spor veya fiziksel egzersiz boyutunda da ayrı kulvarda ele alındığı ve toplumsal yapıların oluşmasında önemli bir role sahip olduğu yönünde analiz sonuçlarına çok sık rastlanmaktadır.

Fiziksel aktivite şeklindeki bireysel boyutunun yanında, toplum üzerindeki etkisi sebebi ile sosyal bir olgu olarak da kabul gören sporun toplum üzerindeki rolü ve etkileri hakkında pek çok çalışma yapılmaktadır. İçerisinde insani idealleri barındıran sporun, bireylere kazandırdığı pozitif etkiyi topluma da yansıtması beklenir. Sporun hem toplumsal olarak olumlu bir yol gösterici yönü hem de uzlaşmayı sağlayıcı bir potansiyeli bulunmaktadır (Suner ve Atlı, 2018).

Sportif etkinlikler gruplar arası iletişimi ve grubun uyumunu olumlu yönde etkilemektedir. Bununla birlikte sosyalleşmeye de katkı sağlayacaktır. Grup içerisinde uyum akademik başarı, arkadaşlık, dostluk, paylaşım, iş birliği gibi yönleri destekleyerek özgüven düzeni olumlu etkilemektedir (Pomohacı ve Sopa 2017). Sporun içerisinde ve spor yoluyla sosyalleşme, toplumda sporun sahip olduğu rol ile ilgili bir sorumluluktur. Toplumun antrenörlere, spor tesislerine, oyunculara ve kulüplere yapacakları yatırımlar ile bu rolün geliştirilebileceği ifade edilebilir. Spor yoluyla sosyalleşme, bir başka ifadeyle sporun sosyal rolleri, insan etkileşimini desteklemek ve pekiştirmek, ayrımcılık gözetmeyen dostluklar geliştirmek ve bireyin genel olarak esenliğini arttırmak şeklinde tanımlanabilir. Hangi branş olduğu fark etmeksizin gençler sporun içerisinde yer aldıklarında fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayacak bunun yanında farklı bireylerle olumlu ve sağlıklı ilişkiler de kurabileceklerdir (Baciu ve Baciu 2015).

Spora katılımın artması ile bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarında iyileşme görülmesinin yanı sıra bu anlamda yeni toplumsal grupların oluşması ve statü kazanması, genel olarak sosyalleşmenin artması söz konusu olmaktadır (Rusu ve Rusu 2017). Bu açıdan spor aktiviteleri bireye grup üyesi olma, grup içerisinde rol üstlenme, grup amaçları çerçevesinde hareket etme, paylaşım ve yardımlaşma duygularını besler (Mumcu 2017). Sporun en önemli özelliklerinden birisi de din, dil, ırk ve etnik köken fark etmeksizin insanları bir araya getirmesidir (Eser 2011).

Artan insan nüfusu ve teknolojiye bağlı olarak bilgi paylaşımı ve kolay ulaşım neticesinde, dünyanın bir bölgesinde yaşanan gelişmenin tüm dünya genelini büyük bir hızla etkilediği bir zaman diliminde yaşamaktayız. Günümüzdeki adı Covid-19, fakat tarih boyunca farklı isimlerle tanımlanan birçok olay eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Başka bir ifade ile eğitim sistemi içerisinde bilgi alışverişinin çeşitli sebeplerden dolayı kısıtlanması; bireylerin gelişimlerini olumsuz yönde etkilemekte dolayısıyla sosyal hayatın ve toplumsal çağdaş yaşamın sürdürülmesine negatif yönde etki etmektedir (Keskin ve Uğraş 2022). Daima yenilenmeye açık, durağanlıktan uzak, canlı bir yapıya sahip olan eğitim sistemi, yaşanmakta olan günümüz pandemi sürecinin de etkisiyle, değişime hızlı bir şekilde uyum sağlamak zorunda bırakılmıştır. Zorunlu olarak gerçekleşen ve bu süreci hızlandıran doğal gelişmeler sonucunda, eğitim- öğretim faaliyetleri içerisinde geçmişten beri farklı alanlarda, farklı çeşitlerde başvuru uzaktan eğitim uygulamaları yeni çevrimiçi platformlar vasıtasıyla tekrardan ön plana çıkmıştır. Uygulandığı çağın gerekleri doğrultusunda ilk olarak posta aracılığı ile başlatılmış olan uzaktan eğitim uygulamaları günümüz teknolojik gelişmelerinin de etkisi ile çevrimiçi platformlara taşınmış ve ulaşılabilir kitleyi arttırma yolunda fazlasıyla ilerleme kaydetmiştir (Kırık, 2014).

Öğretmen ve öğrencinin okula gelme zorunluluğunu ortadan kaldıran, bu sayede hastalığın yayılma hızını yavaşlatan, maliyeti azaltan, geri bildirim süresini hızlandıran ve mesafe kavramını

ortadan kaldırarak global düzeyde eğitim-öğretim faaliyetlerine olanak sağlayan bir sistem olan uzaktan eğitimin, teknolojik yetersizlikler, ekonomik problemler ve internet altyapı yetersizliği gibi barındırmış olduğu handikapları da vardır. Bu tarz durumlarda olası teknik sorunlarla karşılaşmamak ya da oluşan problemleri en aza indirmek için periyodik olarak kontroller yapılarak sistemin altyapısı geliştirilmelidir (Muilenberg ve Berge, 2001).

Yapısı gereği işlendiği ortam, öğretmen ve öğrenci bakımından fiziksel aktiviteyi zorunlu kılan, derse özgü kıyafet gereksinimi ve ders içinde kullanılacak materyal bakımından spor branşı dersler hem öğretmen hem de ders işleniş boyutunda uzaktan eğitim uygulamalarında büyük sınırlılıklarla karşı karşıyadır. Bu özellikleri nedeniyle beden eğitimi ve spor derslerinin işleyişinde birçok sınırlılıkların ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır (Ekiz, 2020). Ayrıca ders dışı etkinliklerin tercih edilmesine de ortam oluşturabilmektedir (Yıldız ve Yılmaz, 2022). Bu tarz durumlar da telefon bağımlılığı gibi olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir (Soyer, Tolukan ve Düğenci, 2019).

Sonuç olarak; bu araştırma spor alanında uzman olarak yetişen bireylerin seçmeli veya uzmanlık olarak aldıkları branş derslerinin işleniş şekillerinin, sporda sosyal bütünleşme düzeylerine etkisinin incelenmesidir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizi ve araştırma etiğine ilişkin bilgiler aktarılacaktır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte veya günümüzdeki bir durumu var olduğu şekliyle betimleyen, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür. Genel tarama modelinde ise çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar, 2011). “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2022-2023 öğretim yılında, İstanbul ili içerisinde bulunan Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi Spor Yüksekokulunda kayıtlı 6480 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubu olarak bünyelerinde Uygulamalı Birimlere (Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu) sahip olmalarından dolayı; İstanbul Topkapı Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Rumeli Üniversitesi ve İstanbul Aydın

Üniversitesinin Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği, Rekreasyon ve Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümleri seçilmiştir. Bu üniversitelerde eğitim gören 870 Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik bilgileri belirlemeye yönelik sorular bulunmakta, ikinci bölümde ise öğrencilerinin sporun sosyal bütünleşmeye etkisini değerlendiren, Yılmaz, Karlı ve Yetim (2006) tarafından geliştirilen ve sporun sosyal bütünleşmeye etkisini değerlendiren 7 alt boyutlu “Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği” (SSBÖ) kullanılmıştır. Bu boyutlar sırasıyla; Kişisel gelişim, 9, 10, 11, 16, 17, 18, ve 20. maddelerden; Sosyalleşme, 19, 21, 22, 25, 26, 27 ve 28. maddelerden; Fiziksel fayda, 2, 12, 13, 14 ve 15. maddelerden; Bütünleşme, 29, 30, 31, ve 32. maddelerden; Psikolojik gelişim, 1, 4, 7 ve 8. maddelerden; Ahlaki gelişim, 6, 23 ve 24. maddelerden; Duygusal gelişim, 3 ve 5. maddelerden oluşmaktadır. Faktörlerin Cronbach’s alfa iç tutarlılık değerleri birinci faktör için 0,80, ikinci faktör için 0,82, üçüncü faktör için 0,80, dördüncü faktör için 0,82, beşinci faktör için 0,71, altıncı faktör için 0,75 ve yedinci faktör için 0,55 olarak tespit edilmiştir. Toplam ölçeğin Cronbach’s alfa iç tutarlılık değeri ise 0,91 olarak bulunmuştur (Yılmaz vd., 2006).

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 25,00 istatistik paket programı vasıtası ile analiz edilmiştir. Çalışmada demografik faktörler frekans analizine tabi tutulmuştur. Öncelikle elde edilen verilere hangi testlerin uygulanacağını belirlemek amacıyla değişkenlerin dağılımının normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre bağımsız gruplar t-testi, ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Bulgular kapsamında ilk olarak araştırmaya katılan öğrencilerin demografik dağılımları incelenmiş, daha sonra ise katılımcıların Sporda Sosyal Bütünleşme Düzeylerini belirlemek amacıyla öğrencilerin cinsiyet, yaş ve uygulama derslerini alış şekillerine göre analizler gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin demografik değişkenlere göre cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm, Öğrenci oldukları sınıf ve uygulama derslerini alış biçimleri değişkenlerine ilişkin elde edilen verilerin dağılımı Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1
Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Demografik Bulgular

Değişken	Frekans (n)	Yüzde (%)	
Cinsiyet	Kadın	410	40,7
	Erkek	460	59,3
Yaş	17-20	527	47,0
	21-24	295	35,2
	25 ve üstü	48	17,8
Ders alma durumu	Yüz yüze	399	36,7
	Online	471	63,3
	Toplam	870	100

Demografik özelliklere baktığımız zaman çalışmaya katılan öğrencilerin 410'u kadın, 460'ı ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Anket dolduran öğrencilerin 527'si 17-21 yaş aralığında iken 295'i 21-24 yaş aralığındadır. 48 öğrenci 25 ve üstü yaş aralığındadır. Bölüm dağılımına bakıldığında 262 öğrenci Spor Yöneticiliği, 265 Antrenörlük Eğitimi, 200 Rekreasyon ve 143 öğrenci Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okumaktadır. Öğrencilerin okudukları sınıflara bakarsak araştırmanın büyük bölümünü 1. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 291 1. sınıf öğrencisi, 182 2. sınıf, 281 3. sınıf ve 116 4. sınıf öğrencisi katılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin 471'i uygulama derslerini online işlerken, 399'u yüz yüze işlemiştir.

Tablo 2
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Yapılan t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	t	p	
Sporda Sosyal Bütünleşme Düzeyleri	Kişisel Gelişim	Kadın	410	33,58	5,41	-1,033	,303
		Erkek	460	34,20	4,70		
	Sosyalleşme	Kadın	410	32,81	5,80	-2,071	,009*
		Erkek	460	34,61	5,77		
	Fiziksel Fayda	Kadın	410	33,03	5,88	-2,370	,018*
		Erkek	460	33,19	5,45		
	Bütünleşme	Kadın	410	33,29	5,88	,639	,523
		Erkek	460	32,87	5,27		
	Psikolojik Gelişim	Kadın	410	33,38	5,39	-1,678	,094
		Erkek	460	34,36	4,75		
	Ahlaki Gelişim	Kadın	410	31,96	5,86	-,236	,813
		Erkek	460	33,53	5,61		
	Duygusal Gelişim	Kadın	410	32,44	5,63	,302	,763
		Erkek	460	30,80	5,68		

*: $p < 0,05$

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların kişisel gelişim, bütünleşme, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutları puan ortalaması ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Sosyalleşme ve fiziksel fayda alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kadın öğrencilerden yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Erkek öğrencilerin sporda sosyal bütünleşme düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Gruplarına Göre yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Yaş	n	\bar{X}	Ss	f	p	Tukey	
Sporda Sosyal Bütünleşme Düzeyleri	Kişisel Gelişim	17-20 ¹	527	33,38	5,39	-1,678	,094	
		21-24 ²	295	34,36	4,75			
		25 ve üstü ³	48	31,96	5,86			
	Sosyalleşme	17-20 ¹	527	33,53	5,61	1,370	,018*	3>1 3>2
		21-24 ²	295	32,44	5,63			
		25 ve üstü ³	48	33,80	5,68			
	Fiziksel Fayda	17-20 ¹	527	32,17	5,89	-2,071	,039*	2>1 2>3
		21-24 ²	295	34,08	5,14			
		25 ve üstü ³	48	33,38	5,39			
	Bütünleşme	17-20 ¹	527	34,36	4,75	1,979	,003*	1>2 1>3
		21-24 ²	295	31,96	5,86			
		25 ve üstü ³	48	31,61	6,23			
	Psikolojik Gelişim	17-20 ¹	527	31,72	5,18	1,317	,120	
		21-24 ²	295	33,05	5,55			
		25 ve üstü ³	48	33,65	5,54			
	Ahlaki Gelişim	17-20 ¹	527	31,41	5,83	1,553	,056	
		21-24 ²	295	32,33	5,36			
		25 ve üstü ³	48	31,84	6,33			
Duygusal Gelişim	17-20 ¹	527	32,55	5,15	1,558	,055		
	21-24 ²	295	32,68	5,88				
	25 ve üstü ³	48	33,22	5,53				

*: $p < 0,05$

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların sosyal bütünleşme düzeylerinde kişisel gelişim, psikolojik gelişim, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutları puan ortalaması ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Sosyalleşme, fiziksel fayda ve bütünleşme alt boyutlarında ise yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Sosyalleşme alt boyutunda 25 yaş ve üzeri öğrencilerin ortalama puanlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu, Fiziksel Fayda alt boyutunda 21-24 yaş arası öğrencilerin diğer yaş gruplarına göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğu ve Bütünleşme alt boyutunda ise 17-20 yaş arası öğrencilerin diğer yaş gruplarına göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uygulama Derslerini Alış Değişkenine Göre Yapılan t Testi Sonuçları

		Ders işleniş	n	\bar{X}	Ss	t	p
Sporda Sosyal Bütünleşme Düzeyleri	Kişisel Gelişim	Yüz yüze	399	34,08	5,38	1,046	,296
		Online	471	33,43	4,52		
	Sosyalleşme	Yüz yüze	399	33,96	5,86	2,979	,003*
		Online	471	31,61	6,23		
	Fiziksel Fayda	Yüz yüze	399	34,72	5,18	3,317	,020*
		Online	471	32,70	5,55		
	Bütünleşme	Yüz yüze	399	33,47	5,10	1,599	,111
		Online	471	32,38	5,72		
	Psikolojik Gelişim	Yüz yüze	399	34,44	5,63	2,370	,018*
		Online	471	32,80	5,68		
	Ahlaki Gelişim	Yüz yüze	399	32,96	5,10	1,317	,520
		Online	471	33,83	4,57		
	Duygusal Gelişim	Yüz yüze	399	32,51	5,41	1,553	,056
		Online	471	33,12	5,67		

*: $p < 0,05$

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların sosyal bütünleşme düzeylerinde, kişisel gelişim, bütünleşme, ahlaki gelişim ve duygusal gelişim alt boyutları puan ortalaması ile dersin işleniş şekli değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$). Sosyalleşme, fiziksel fayda ve psikolojik gelişim alt boyutlarında ders işleniş şekillerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Uygulama derslerini yüz yüze işleyen öğrencilerin sosyal bütünleşme puan ortalamalarının online olarak işleyen öğrencilerden yüksek olduğu gözle çarpılmaktadır. Uygulama derslerini yüz yüze işleyen öğrencilerin sporda sosyal bütünleşme düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler

Literatürde bu konuda spor bilimine yönelik olarak sosyal bütünleşmeyi ele alan çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Fakat pandemi dönemine ait uygulamalı birimleri içine alan sosyal bütünleşme çalışmalarının az sayıda olduğu görülmüştür.

Gerek pandemi dönemini gerekse pandemi öncesi ve sonraki dönemleri kapsayan sosyal bütünleşmeye yönelik yapılan çalışmaları dikkate aldığımızda Şanlıtürk (2020), uzaktan eğitim ile spor yapan bireylerin sosyal bütünleşme ve özgüven düzeylerinin incelenmesi isimli çalışmasında elde edilen verilere göre sosyal bütünleşme düzeyi yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, meslek ve fiziksel aktiviteye göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Bu elde edilen sonuçlar genel itibari ile bizim çalışmamız ile örtüşmemektedir. Küçükbaş Duman (2021) bireylerin Spordan Sosyal Bütünleşme Üzerindeki Etkileri isimli çalışmasında katılımcıların cinsiyetleri ile sporda sosyal bütünleşme düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir farklılık bulunmamıştır. Kardağ (2019) Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin yaşam becerileri ile sosyal bütünleşme düzeylerinin ilişkisini incelediği çalışmasında katılımcıların cinsiyetleri ile sporda sosyal

bütünleşme düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir farklılık tespit etmemiştir. Aynı çalışmada yaş değişkeni ile sporda sosyal bütünleşme düzeyleri arasında istatistiksel olarak bir farklılık tespit etmemiştir.

İstanbul ili içerisinde eğitim veren çeşitli Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları öğrencilerinin cinsiyetleri ile Sporda Sosyal Bütünleşme Düzeyleri ölçeğinin puan ortalamalarına bakıldığında $p < 0,05$ anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin puan ortalamalarına göre Sporda Sosyal Bütünleşme Düzeyleri kadın öğrencilere göre daha yüksektir. Üniversitelerin spor bölümlerinden verilen uygulama derslerini yüz yüze alan öğrencilerin sporda sosyal bütünleşme düzeyleri, uygulama derslerini online olarak alan öğrencilere göre daha yüksek olduğu araştırma sonucunda istatistiksel olarak tespit edilmiştir. Eser (2011) çalışmasında araştırmaya katılan futbolcuların sporda sosyal bütünleşmeye ilişkin görüşleri cinsiyetlerine ve yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu sonucun sebebi olarak Futbol branşının bir takım sporu olması ve ekip olarak hareket edildiği için grup üyeleri arasında sosyal bütünleşme düzeylerinin değişkenlere göre farklılık göstermediği düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde takım sporuyla uğraşan bireylerin, bireysel sporla uğraşan bireylere göre sosyalleşme düzeyleri ve uyumluluk, sorumluluk özellikleri daha yüksek olduğu görülmektedir. Şanlıtürk (2020) çalışmasında sporda sosyal bütünleşme puan ortalaması ile cinsiyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varmıştır. Bilgin (2020) Halk Oyunları Oynayan Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Sosyal Bütünleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki başlıklı çalışmasında araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bütünleşme düzeylerinin yaş ve cinsiyet durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediğini saptamıştır. Bu bulgular neticesinde çalışmada hem cinsiyet hem de yaş değişkeni açısından farklılık göstermektedir. Bu çalışma halk oyunları branşında faaliyet gösteren üniversite öğrencilerine uygulanmasından dolayı, bu branşın ekip olarak, kadın erkek beraber veya ayrı ayrı uygulanması ayrıca antrenmanlarında, ulusal ve uluslararası yarışma ortamlarında çok sık bir araya gelmelerinden dolayı, üst düzeyde yaşanan sosyalleşmenin sonucu olarak cinsiyet ve yaş değişkeni açısından fark görülmemesine sebep olduğu düşünülmektedir. Fakat bizim çalışmamız homojen branş dağılımına sahip olduğu için yaş ve cinsiyet değişkenine göre farklılık elde edilmiştir. Dolayısıyla iki çalışma arasında farklı sonuçları yaş ve cinsiyet değişkenler açısından farklılık göstermiştir.

Gündoğdu (2018) çalışmasında spor yapan ortaokul öğrencilerinde yaş ile sosyal bütünleşme arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmiştir. Benzer şekilde Yaylacı (2019) çalışmasında sosyal bütünleşmenin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu iki çalışmanın denek grubunun çocuklar olması ve sosyal bütünleşme düzeylerinin yetişkin bireylere göre gelişme aşamasında olduğundan dolayı sosyal bütünleşme seviyelerinin aynı seviyede olduğu düşünülmektedir. Ekici ve Kırca (2016), gençlik merkezleri kamplarına katılan bireyler üzerine

yaptığı araştırmada erkek ve kadın katılımcılar arasında duygusal gelişim alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılık olduğunu ifade etmiştir. Karadağ (2019) çalışmasında Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin sporda sosyal bütünleşme düzeyinin cinsiyet ve yaş durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediğini saptamıştır. Bu araştırma kısmen bizim araştırmamız ile örtüşmektedir.

Spor Eğitimi alan öğrencilerin, eğitimleri sırasında branş derslerini uzaktan eğitim ile almalarının, Sporda sosyal bütünleşme düzeylerine etkisini inceleyen araştırmaların olmadığı literatür incelendiğinde görülmektedir. Bu yönden bu araştırma literatüre katkı sağlamaktadır.

Bu çalışma ile elde edilen bulgular, öğrencilerin eğitim yöntemi tercihlerinin sosyal etkileşim üzerindeki olası etkilerini değerlendirmek adına önemli bir pencere sunmaktadır.

Araştırma sonuçları, uzaktan eğitim alan öğrencilerin sosyal bütünleşme düzeylerinin yüz yüze eğitim alan öğrencilere göre daha düşük olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, yüz yüze etkileşimin, öğrenciler arasında daha güçlü sosyal bağların oluşmasına katkı sağlayabileceğini işaret etmektedir. Özellikle spor alanında, takım oyunları ve grup etkinlikleri gibi sosyal etkileşimi teşvik eden uygulamaların eksikliği, uzaktan eğitim alan öğrencilerin sosyal bütünleşme düzeylerini olumsuz etkileyebilir. Bu bağlamda, spor eğitiminin belirli yönleri için yüz yüze etkileşimin vurgulanmasının, öğrencilerin hem akademik hem de sosyal gelişimlerine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Diğer yandan, uzaktan eğitim alan öğrencilerin esneklik ve zaman yönetimi konusundaki avantajları göz önüne alındığında, bu yöntemin bazı öğrenciler için tercih edilebilir olabileceği unutulmamalıdır. Araştırmamızın sonuçları, uzaktan eğitimin sosyal bütünleşmeyi olumsuz etkileyebileceğini göstermekle birlikte, diğer faktörlerin de etkisi olduğunu göz ardı etmemiz gerekmektedir. Ayrıca, teknolojik gelişmelerin ve çevrimiçi platformların ilerlemesiyle, uzaktan eğitim yöntemlerinin sosyal etkileşimi artırmak için daha etkili hale getirilme potansiyeli bulunmaktadır.

Sonuç olarak, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin eğitim yöntemi tercihlerinin sosyal bütünleşme düzeylerini etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle, eğitim programları tasarlarken öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarını da dikkate alan yaklaşımlar benimsemek önemlidir. Özellikle araştırmanın evren ve örnekleme içerisinde yer alan Spor Bilimleri Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin, uygulamalı derslerini ulusal ve uluslararası yaşanan olumsuz koşullar uygulamayı engellese dahi, yüz yüze yapılabilecek planlamanın sağlanması akademik başarı ve sosyal bütünleşme açısından büyük önem taşımaktadır. Bu noktadan hareketle spor bilimleri dışında uygulama alanlarının ön planda olduğu bilim dallarında da verilen eğitimin yüz yüze yapılabilmesinin önemli olduğunu düşünülmektedir.

Uzaktan eğitim alan öğrencilerin sosyal etkileşimlerini artırmak için çeşitli yöntemler ve uygulamalar geliştirilerek, bu öğrencilerin akademik başarılarıyla birlikte sosyal bütünleşmelerinin de desteklenmesi amaçlanmalıdır.

Bu çalışma, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim yöntemlerinin sosyal bütünleşme üzerindeki etkilerini anlamamıza katkı sağlamıştır. Bundan sonra yapılacak ilgili çalışmaların, uygulama dersleri olan tıp fakülteleri, güzel sanatlar ve mimarlık gibi bölümlerde yapılmasının yanı sıra, takım veya bireysel spor yapan sporcular ve farklı bölgelerde eğitim gören spor bilimleri öğrencileri ile derinlemesine yapılması literatüre önemli katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: İstanbul Topkapı Üniversitesi Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu

Etik değerlendirme belgesinin tarihi:25.04.2023

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: E-49846378-302.14.1-2300005829

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında üç yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Yazarın/yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır

Kaynakça

- Akarsu, A. (2015). Sosyal bütünleşme bağlamında kutlu doğum faaliyetleri. *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 101-126.
- Aslantürk, Z., ve Amman, T. (2020). Sosyoloji, kavramlar, kurumlar, süreçler, teoriler (12. Baskı), İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Baciu C., ve Baciu A, 2015. Quality of life and students' socialization through sport. *Procedia Social And Behavioral Sciences*, 2(7), 78-83.
- Balcı, A. (2000). *Örgütsel sosyalleşme: kuram strateji ve taktikler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bilgin, O. (2011). *Ergenlerde Özgüven düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Brisette I., Cohen S., ve Seeman T. E. (2000). Measuring social integration and social networks. Social support measurement and intervention: *A guide for health and social scientists*, 20(1), 53-85.
- Duman, F. K. (2020). Sporun sosyal bütünleşme üzerindeki etkileri. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(3), 169-177.
- Ekiz, M. A. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karantina dönemindeki uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-13.
- Eser, M. M. (2011). Futbolun sosyal bütünleşmedeki rolü. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Gündoğdu, H. (2019). *Okul spor takımlarında olan ve olmayan 12-14 yaş arası kız çocuklarının özgüven ve benlik saygısı değerlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gündoğdu, R. (2013). *Sosyalleşme ve sosyalleşme süreci*, (2. Baskı). 215-240. İstanbul: Lisans Yayıncılık.

- Karadağ, A. (2019). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde yaşam becerileri ve sosyal bütünleşme ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Manisa.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*, (11. baskı). Nobel Yayınevi.
- Keskin, M. A., ve Uğraş, S. (2022). COVID-19 sürecinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin web 2.0 araçlarını kullanma öz yeterliliklerinin incelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science*, 7(2), 69-89.
- Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, 3(21), 73-94.
- Kırcan, T. (2015). *Gençlik ve spor bakanlığı gençlik kamplarına katılan bireylerin sosyal uyumlarının bazı değişkenlere göre araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Mumcu, H. E. (2017). *Bazı AB ülkelerinde uygulanan engelli spor politikalarının ekonomik, sosyal ve proje bazlı olarak Türkiye ile karşılaştırması*. Doktora Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Özdil, M. (2017). Kolektif ve bireysel kimlikler bağlamında sosyal bütünleşme. *Journal of Suleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 28(3), 43-49.
- Pomohacı M., ve Sopa I. S. (2017). Extracurricular sport activities and their importance in children socialization and integration process. *Scientific Bulletin*, 1(4), 46-59.
- Rusu O., ve Rusu D. (2017). Social integration through sport to hearing impaired students. *Sp Soc Int J Ph Ed Sp*, 17(2), 41-52.
- Sipahi, Z. (2021). *Genç futbolculara uygulanan on haftalık bilinçli farkındalık eğitim programının sporda güdülenme ve bilinçli farkındalık üzerindeki etkisi*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Soyer, F., Tolukan, E., ve Düğenci, A. (2019). Investigation of the relationship between leisure satisfaction and smartphone addiction of University Students. *Asian Journal of Education and Training*, 5(1), 229-235.
- Suner, A., ve Atlı, A. (2018). Toplumsal kutuplaşma ekseninde sanat ve spor. *İstanbul Politikalar Merkezi*, İstanbul.
- Şanlıtürk, İ. N. (2020). *Uzaktan eğitim ile spor yapan bireylerin sosyal bütünleşme ve özgüven düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. selçuk üniversitesi, sağlık bilimler enstitüsü, konya.
- Yaylacı, S. T. (2019). *Sportif faaliyetlerin 13-14 yaşındaki bireylerin özgüven düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çorum.
- Yıldız, A. B., ve Yılmaz, B. (2022). Üniversite öğrencilerinde bilişsel kapılma, algılanan öğrenme ve özgüdümlü öğrenme arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 45-63.
- Yılmaz, B., Karlı, Ü., ve Yetim, A. A. (2006). Sporda sosyal bütünleşme ölçeği (ssbö) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD)*, 4(3), 3-10.

Bu eser **Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.